

معاونان آموزشی دانشگاه‌ها معتقدند استادان هنوز با فناوری‌های نوظهور همگام نشده‌اند

استادان هم

۲ واحد آموزش هوش مصنوعی می‌خواهند

زهرا رمضانی
خبرنگار گروه دانشگاه

چه بخوایم و چه نخوانیم چت بات‌ها و در ساحت کلان‌تر هوش مصنوعی، شیوه‌های آموزشی و پژوهشی را تحت تأثیر قرار داده و امروز نه انجام پژوهش‌های دانشگاهی به سختی گذشته دنبال می‌شود و نه شیوه‌های سنتی و استادمحور می‌توانند جذابیت لازم را برای دانشجویان ایجاد کند؛ مسئله‌ای که باعث شده امروز هوش مصنوعی به عنوان عضوی تازه و بااهم‌اثرگذار در کلاس‌های درس دانشگاه‌های دنیا تلقی

شود و هرچه می‌گذرد، جای خود را بیش از پیش در فضای آموزشی و پژوهشی باز کند. اهمیت پرداختن به این حوزه به حدی در شرایط فعلی جدی است که متولیان آموزش عالی دو واحد درسی را به چارت درسی دانشگاه‌های کشور اضافه کردند؛ اما واقعیت اینکه سرعت بالای تغییرات این حوزه به حدی بالاست که به نظر نمی‌رسد چنین اقداماتی بتوانند مسیر دانشگاه‌های کشور را با تحولات روز هم‌راستا کند. در این گزارش به سراغ ۶ تن از معاونان آموزشی رفیق‌ت تا در کنار الزامات همراه شدن با موج تغییرات فناورانه، از موانع این حوزه بگویند.

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان:

اغلب استادان نسبت به کارکرد هوش مصنوعی کم‌اطلاعدند

محمد فرامرز، معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان گفت: «متأسفانه ما به واسطه مسئولیتی که داریم، هنوز نتوانسته‌ایم آنطور که باید از هوش مصنوعی استفاده کنیم. شخصاً آشنایی و کار با چت جی‌پی‌تی را شروع کرده‌ام و در حد ابتدایی اینکه چگونه می‌توان از ظرفیت‌های موضوعی آن استفاده کرد، آشنا شده‌ام. اما درحقیقت از ظرفیت‌هایی که باید از آنها در تدریس استفاده شود، فاصله داریم.»

او بیان داشت: «در دانشگاه اصفهان آموزش هوش مصنوعی را شروع کرده‌ایم و در فراخوانی که از سوی معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان هم منتشر شد نیز توانستیم ۸ سرفصل برنامه هوش مصنوعی در آموزش را در رشته‌های مختلف تدوین کنیم؛ با این وجود هنوز این مسئله به موضوع جاری بخش عمده‌ای از اساتید تبدیل نشده و غالباً نیز از این فناوری بی‌اطلاعدند. در این وضعیت ما هم نیازمند آموزش این فناوری و هم به کارگیری آن داریم.»

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان با بیان اینکه احتمال سوءاستفاده دانشجویان از هوش مصنوعی وجود دارد، بیان داشت: «حتی گاهی می‌بینیم وقتی سؤالی را مطرح می‌کنیم، دانشجویان بسیار دقیق در آن موضوع جواب می‌دهند؛ هرچند در ابتدا از این اتفاق خوشحال می‌شویم، اما بعد از مدتی که می‌پرسیم جواب را از کجا پیدا کرده‌اید، می‌بینیم که از این ابزار استفاده کرده‌اند. به مشخصه تصور می‌کنم استفاده از آن

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان با بیان اینکه احتمال سوءاستفاده دانشجویان از هوش مصنوعی وجود دارد، بیان داشت: «حتی گاهی می‌بینیم وقتی سؤالی را مطرح می‌کنیم، دانشجویان بسیار دقیق در آن موضوع جواب می‌دهند؛ هرچند در ابتدا از این اتفاق خوشحال می‌شویم، اما بعد از مدتی که می‌پرسیم جواب را از کجا پیدا کرده‌اید، می‌بینیم که از این ابزار استفاده کرده‌اند. به مشخصه تصور می‌کنم استفاده از آن

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان با بیان اینکه احتمال سوءاستفاده دانشجویان از هوش مصنوعی وجود دارد، بیان داشت: «حتی گاهی می‌بینیم وقتی سؤالی را مطرح می‌کنیم، دانشجویان بسیار دقیق در آن موضوع جواب می‌دهند؛ هرچند در ابتدا از این اتفاق خوشحال می‌شویم، اما بعد از مدتی که می‌پرسیم جواب را از کجا پیدا کرده‌اید، می‌بینیم که از این ابزار استفاده کرده‌اند. به مشخصه تصور می‌کنم استفاده از آن

معاون آموزشی دانشگاه علمی کاربردی:

برای تغییر شیوه‌های آموزشی نمی‌توان صرفاً به استادان متکی بود

اصغر کشت‌کار، معاون آموزشی دانشگاه علمی کاربردی با بیان اینکه در دوران کرونا ما و کل جهان به سمت آموزش‌های مجازی رفیق، گفت: «در این دوره و زیرساخت‌های زیادی را در کشور ایجاد کردیم و خود اساتید و دانشجویان یاد گرفتیم و پلتفرم‌های این حوزه هم رشد کردند با این حال متأسفانه بعد از پایان همه‌گیری استفاده از این حوزه ابر مانده. به همین دلیل امروز بهتر است به این فکر باشیم که آموزش‌های ترکیبی و مؤثرتری را دنبال کنیم.»

او ادامه داد: «جنبه دوم آن است که با پیشرفت علم و تکنولوژی، مشاغل و فرهنگ زندگی در حال تغییر است و باید آموزش را هم طبق آن تغییر دهیم. یعنی هم تجهیزات و وسایل و هم نوع آموزش را باید دستخوش تغییر کنیم. با وجود اینکه تا امروز توجه جدی به این حوزه نداشته‌ایم اما قطعاً اگر به این سمت نرویم، از تحولات روز در این زمینه عقب می‌مانیم. یعنی باید از آموزش‌های حضوری و سنتی به سمت روش‌های جدید آموزشی برویم.»

اصغر کشت‌کار، معاون آموزشی دانشگاه علمی کاربردی با بیان اینکه در دوران کرونا ما و کل جهان به سمت آموزش‌های مجازی رفیق، گفت: «در این دوره و زیرساخت‌های زیادی را در کشور ایجاد کردیم و خود اساتید و دانشجویان یاد گرفتیم و پلتفرم‌های این حوزه هم رشد کردند با این حال متأسفانه بعد از پایان همه‌گیری استفاده از این حوزه ابر مانده. به همین دلیل امروز بهتر است به این فکر باشیم که آموزش‌های ترکیبی و مؤثرتری را دنبال کنیم.»

اصغر کشت‌کار، معاون آموزشی دانشگاه علمی کاربردی با بیان اینکه در دوران کرونا ما و کل جهان به سمت آموزش‌های مجازی رفیق، گفت: «در این دوره و زیرساخت‌های زیادی را در کشور ایجاد کردیم و خود اساتید و دانشجویان یاد گرفتیم و پلتفرم‌های این حوزه هم رشد کردند با این حال متأسفانه بعد از پایان همه‌گیری استفاده از این حوزه ابر مانده. به همین دلیل امروز بهتر است به این فکر باشیم که آموزش‌های ترکیبی و مؤثرتری را دنبال کنیم.»

معاون آموزشی دانشگاه ملایر:

نتوانسته‌ایم استادان را نسبت به ظرفیت‌های هوش مصنوعی آشنا کنیم

حمیدرضا افتخاری، معاون آموزشی دانشگاه ملایر در خصوص تأثیر فناوری‌های نوظهور بر تغییر شیوه‌های آموزش و ارائه دروس گفت: «دنیا اکنون به سمت فناوری‌های نوظهور حرکت می‌کند؛ از طرف دیگر می‌بینیم که قدم‌هایی در تعریف سرفصل‌های جدید و بین‌رشته‌ای در وزارت علوم انجام شده اما به کندی حرکت می‌کند. واقعیت آن است که رشته‌های ما تاحدودی کلاسیک و قدیمی‌اند، درحالی‌که دنیا در حوزه رشته‌ها هم به سمت رشته‌های میان‌رشته‌ای حرکت کرده است و ما نیز با توجه به تغییرات صورت‌گرفته باید به این سمت برویم.»

او افزود: «گروه‌های آموزشی باید از بحث گروه‌های تخصص‌محور مانند فیزیک، شیمی و زیست خارج شده و گروه‌های برنامه‌محور و بین‌رشته‌ای را در دانشگاه‌ها شاهد باشیم. برای نمونه گروه زیست فناوری باید ازهیئت علمی و گروه زیست، شیمی و حوزه‌های مختلف داشته باشد تا بتواند اثرگذارتری خودش را در آموزش دانشجویان آن هم در شرایط فعلی داشته باشند.»

معاون آموزشی دانشگاه ملایر درباره دربار میزبان اثرگذارتری هوش مصنوعی بر ارائه دروس و شیوه آموزش اساتید اظهار داشت: «طبیعی است که امروزه دنیا به صورت جدی تغییر و تحولاتی پیدا کرده و دهه آینده متعلق به پیشرفت‌های هوش مصنوعی است که فضا را متحول می‌کند. در این وضعیت لازم است تا نگاه ما نسبت به هوش مصنوعی درسرفصل‌های دروس و نحوه تدریس تغییر کند. امروزه در بحث‌های پژوهشی به ویژه درحوزه پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها به صورت جسته و گریخته از هوش مصنوعی استفاده می‌شود؛ اما واقعیت این است که حتی برخی از اساتید نگاه مثبتی هم به این مسئله ندارند.»

افتخاری گفت: «اگر هوش مصنوعی به صورت درست شناسایی، بهره‌گیری و معرفی شود، می‌توان از آن در پژوهش بهره‌برد و درمقابل وقت پژوهشگر را برای دیگر کارها صرف کرد؛ اما لازم است تا برنامه‌ریزی درست و مشخصی برای بهره‌گیری از این تکنولوژی در دانشگاه‌ها صورت بگیرد.» او به گرایش دانشجویان از به‌روز نبودن شیوه تدریس اساتید اشاره و تصریح کرد: «واقعیت آن است که هر انسانی به شیوه زندگی و کاری که دارد، عادت

حمیدرضا افتخاری، معاون آموزشی دانشگاه ملایر در خصوص تأثیر فناوری‌های نوظهور بر تغییر شیوه‌های آموزش و ارائه دروس گفت: «دنیا اکنون به سمت فناوری‌های نوظهور حرکت می‌کند؛ از طرف دیگر می‌بینیم که قدم‌هایی در تعریف سرفصل‌های جدید و بین‌رشته‌ای در وزارت علوم انجام شده اما به کندی حرکت می‌کند. واقعیت آن است که رشته‌های ما تاحدودی کلاسیک و قدیمی‌اند، درحالی‌که دنیا در حوزه رشته‌ها هم به سمت رشته‌های میان‌رشته‌ای حرکت کرده است و ما نیز با توجه به تغییرات صورت‌گرفته باید به این سمت برویم.»

او افزود: «گروه‌های آموزشی باید از بحث گروه‌های تخصص‌محور مانند فیزیک، شیمی و زیست خارج شده و گروه‌های برنامه‌محور و بین‌رشته‌ای را در دانشگاه‌ها شاهد باشیم. برای نمونه گروه زیست فناوری باید ازهیئت علمی و گروه زیست، شیمی و حوزه‌های مختلف داشته باشد تا بتواند اثرگذارتری خودش را در آموزش دانشجویان آن هم در شرایط فعلی داشته باشند.»

معاون آموزشی دانشگاه ملایر درباره دربار میزبان اثرگذارتری هوش مصنوعی بر ارائه دروس و شیوه آموزش اساتید اظهار داشت: «طبیعی است که امروزه دنیا به صورت جدی تغییر و تحولاتی پیدا کرده و دهه آینده متعلق به پیشرفت‌های هوش مصنوعی است که فضا را متحول می‌کند. در این وضعیت لازم است تا نگاه ما نسبت به هوش مصنوعی درسرفصل‌های دروس و نحوه تدریس تغییر کند. امروزه در بحث‌های پژوهشی به ویژه درحوزه پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها به صورت جسته و گریخته از هوش مصنوعی استفاده می‌شود؛ اما واقعیت این است که حتی برخی از اساتید نگاه مثبتی هم به این مسئله ندارند.»

افتخاری گفت: «اگر هوش مصنوعی به صورت درست شناسایی، بهره‌گیری و معرفی شود، می‌توان از آن در پژوهش بهره‌برد و درمقابل وقت پژوهشگر را برای دیگر کارها صرف کرد؛ اما لازم است تا برنامه‌ریزی درست و مشخصی برای بهره‌گیری از این تکنولوژی در دانشگاه‌ها صورت بگیرد.» او به گرایش دانشجویان از به‌روز نبودن شیوه تدریس اساتید اشاره و تصریح کرد: «واقعیت آن است که هر انسانی به شیوه زندگی و کاری که دارد، عادت

خودش را دنبال می‌کند. البته باید مراقبت‌های لازم هم صورت بگیرد هرچند شاید امروز نیاز باشد تا فرم این مراقبت‌ها تغییر کند یعنی باید با استفاده از خود تکنولوژی به سمت مراقبت از دانشجویان حرکت کنیم.»

معاون آموزشی دانشگاه شهید بهشتی بیان داشت: «مسئله غیرقابل‌کتمان آن است که هوش مصنوعی در آینده هوش آموزش ما را به طور کامل متحول خواهد کرد و می‌تواند تحقیقات کاربردی را به عرصه آموزش بیاورد. یعنی هم در ارائه مطالب و هم برای تفهیم و درک آنها می‌تواند بسیار به اساتید کمک کند و یک ابزار بسیار خوبی برای افزایش روش‌های این حوزه خواهد بود اما استفاده از آن شروط خاص به خودش دارد.» سعیدی تصریح کرد: «باید زیرساخت‌های لازم را برای بهره‌گیری حداکثری از هوش مصنوعی مهیا کنیم؛ چراکه تازه در ابتدای راه هستیم و با توجه به فرمایشات مقام‌معمز رهبری و همتی که امروز مسئولان ما دارند، تصور می‌کنم در آینده نه‌چندان دور این حوزه دانشی بسیار گسترش پیدا می‌کند.»

معاون آموزشی دانشگاه شهید بهشتی:

با استفاده از تکنولوژی به سمت مراقبت از دانشجویان حرکت کنیم

عباس سعیدی، معاون آموزشی دانشگاه شهید بهشتی با تأکید بر اینکه هوش مصنوعی در حال توسعه است، گفت: «برای همه رشته‌ها یک واحد درسی هوش مصنوعی در نظر گرفته‌ایم و دانشجویان موظف به گذراندن آنند؛ اما طبیعتاً استفاده از این فناوری در برخی دانشگاه‌ها مانند کامپیوتر به مراتب بیشتر از دیگر دانشگاه‌های ما خواهد بود؛ هرچند نمی‌توان این مسئله را هم کتمان کرد که آینده این حوزه دانشی بسیار روشن است.» او افزود: «گسترش تکنولوژی دو لبه دارد یعنی دانشجویانی‌اند که از این ابزار برای دانش افزایی بیشتر استفاده می‌کنند؛ اما ممکن است دانشجویانی هم باشند که برای مسیرهای اشتباه از آن بهره‌برند. اینکه بخواهیم دانشی تکران استفاده نادرست از هوش مصنوعی بسود و تمهیداتی را به کار بگیریم که مثلاً دانشجو از این طریق تقلب نکند، اولاً خیلی جواب نمی‌دهد و دوماً باید راهکار دیگری را هم دنبال کرد. نگاه کنید تا همین امروز هم که هوش مصنوعی در کار نبوده، دانشجویانی بودند که از دیگر روش‌ها دست به تقلب زده‌اند اما استاد بالاخره کار

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی پیام نور:

در مسائل آموزشی متناسب با تغییرات جهانی حرکت نکرده‌ایم

به‌ره‌گیری از هوش مصنوعی مقاومت‌هایی در بین اساتید وجود دارد. «عبادی بیان داشت: «نکته غیرقابل‌انکار آن است که هنوز اساتیدی را داریم؛ هرچند در اقلیتند اما با هوش مصنوعی زاویه دارند؛ اما قطعاً طی یک‌دهه آینده اساتید ما در دانشگاه‌ها یا می‌توانند با چنین ابزاری کار کنند و طبیعتاً می‌توانند در زمره اساتید روزآمد تلقی شوند و اگر جز این باشد، به ناچار باید عرصه را به افرادی واگذار کنند که مجهز به چنین تکنولوژی‌هایی‌اند.» او با بیان اینکه نظام آموزش ما مربوط به یک نسل متفاوت و دهه‌های گذشته است، افزود: «متأسفانه در مسائل آموزشی و پژوهشی ما متناسب با تغییرات جهانی حرکت نکرده‌ایم و به همین دلیل نیز می‌بینیم که نسل جدید مجهز به این ابزارها بوده و چون در آموزش‌هایی که ارائه می‌دهیم چنین خلئی وجود دارد، هم اساتید نمی‌توانند به خوبی دانشجویان را راهنمایی کنند که استفاده درستی از این ابزارها داشته باشند و هم دانشجویان ضعف این مسئله در اساتید را احساس می‌کنند. یعنی دانشجو تصور می‌کند استاد از این تکنولوژی اطلاعی ندارد و به همین دلیل بعضاً به سمت تقلب و استفاده نادرست می‌رود.»

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی پیام نور با بیان اینکه نمی‌توان به صورت مشخص عنوان کرد که چند درصد اساتید به سمت استفاده از هوش مصنوعی حرکت کرده‌اند، بیان داشت: «واقعیت آن است که اساتید را باید نسل‌بندی کرد. یعنی اساتید که سنوات خدمت بیشتری داشته‌نحوه تعامل‌شان با هوش مصنوعی متفاوت است. حتی بسته به حوزه‌های کاری‌شان هم این مسئله متفاوت می‌شود؛ چراکه به طور مثال در رشته‌های کامپیوتر، اساتید با این مقوله بیشتر درگیرند اما در حوزه‌هایی مانند علوم انسانی این درگیری‌ها کمتر بوده و همچنان برای

معاون آموزشی و پژوهشی تربت حیدریه:

استادان نسل جوان بهتر با سیستم‌های نوین آموزشی همراه شدند

قدیمی خودشان را دنبال می‌کنند. با این حال خوشبختانه در دانشگاه ما چون اکثر اساتید از نسل جوانند، بهتر توانستند با سیستم‌های نوین آموزشی همراه شوند؛ اما هنوز این میزان قابل قبول نیست.»

معاون آموزشی و پژوهشی تربت حیدریه با بیان اینکه قطعاً ما کارگاه‌هایی را برای آشنایی اساتید با سامانه‌های برخط و الکترونیک برگزار می‌کنیم، گفت: «نکته مهم دیگر اینکه حدود ۷۰ درصد کلاس‌هایمان هوشمند است، یعنی اکثر کلاس‌هایمان از تخته هوشمند بهره می‌برند و این تا حدودی می‌تواند در این زمینه کمک‌کننده باشد. مسئله مهم دیگری که باید مدنظر قرار داد آن است که با صرف تعریف یک درس مانند هوش مصنوعی در دانشگاه‌ها نمی‌توانیم شاهد اثرگذارتری در تغییر روند فعلی باشیم، البته این کار گام خوبی برای شروع محسوب می‌شود اما اگر بخواهیم این همگام‌سازی با تکنولوژی‌های روز را داشته باشیم، باید به سراغ اساتید برویم.»

علی کوچکی، معاون آموزشی و پژوهشی تربت حیدریه با بیان اینکه بعد از کرونا، دانشگاه‌ها به سمت آموزش‌های مجازی و استفاده از LMS حرکت کردند، گفت: «متأسفانه اما بعد از پایان همه‌گیری کرونا، نتوانستیم از این سیستم‌ها آنطور که باید استفاده کنیم. البته بعد از سامانه‌های برخط به سرعت موضوع هوش مصنوعی مطرح شد که تصور می‌کنم چندان اساتید ما به این سمت نرفتند و نتوانستند آنطور که باید از این تکنولوژی هم استفاده کنند.»

او ادامه داد: «ما در رشته مهندسی مکانیک، یک کلاس مهندسی ریاضی داریم که ترکیبی از سامانه LMS، فیلم‌های آپارات و تمرینات بیشتری هوش مصنوعی را در آن دنبال می‌کردیم و جزء خلاقانه‌ترین کلاس‌ها محسوب می‌شود؛ اما واقعیت آن است که ما امروز دو گروه استاد داریم، یک گروه اساتید که عمدتاً نیز جزء اساتید نسل جدید بوده و خودشان علاقه دارند تا به‌روز شوند اما در مقابل یک سری اساتید هم داریم که روند

فرهنگ‌نخبگان

دانشگاه

یکشنبه ۶ آبان ۱۴۰۳

شماره ۴۲۶۳

FARHIKHTEGANDAILY.COM

FARHIKHTEGANONLINE